

Bruxelles, 27.5.2021.
C(2021) 3656 final

MIŠLJENJE KOMISIJE

od 27.5.2021.

o promjenama značajki zamrznutih sredstava

MIŠLJENJE KOMISIJE

od 27.5.2021.

o promjenama značajki zamrznutih sredstava

ZAHTJEV ZA MIŠLJENJE

Europska komisija (dalje u tekstu „Komisija”) u svojoj ulozi čuvarice Ugovorâ prati kako države članice provode pravo Unije pod kontrolom Suda Europske unije (Sud EU-a)¹.

U kontekstu mjera ograničavanja donesenih na temelju članka 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), nacionalna nadležna tijela država članica mogu od Komisije zatražiti mišljenje o primjeni određenih odredaba relevantnih pravnih akata ili smjernice o njihovoj provedbi. Nacionalna nadležna tijela od Komisije mogu zatražiti i smjernice o tumačenju samog članka 215. UFEU-a.

Komisija je od dvaju nacionalnih nadležnih tijela zaprimila zahtjeve za mišljenje o promjeni naravi i lokacije sredstava zamrznutih u skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2016/44 od 18. siječnja 2016. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Libiji i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 204/2011² („Uredba o Libiji”) odnosno Uredbom Vijeća (EU) br. 36/2012³ od 18. siječnja 2012. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 442/2011 („Uredba o Siriji”).

KONTEKST

Pitanje koje je postavilo prvo nacionalno nadležno tijelo odnosi se na odjeljak investicijskog fonda iz EU-a u kojemu banka sa sjedištem u EU-u drži udio u ime subjekta uvrštenog na popis u skladu s Uredbom o Libiji. Nacionalno nadležno tijelo pita bi li likvidacija tog odjeljka od strane društva za upravljanje investicijskim fondom, nakon čega bi se prihodi koji se mogu pripisati subjektu s popisa zamrznuli na odvojenom računu u banci sa sjedištem u EU-u, bila u skladu s Uredbom o Libiji. Nacionalno nadležno tijelo pita i bi li za takve mjere bilo potrebno prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

Drugo nacionalno nadležno tijelo pita ima li bankovna podružnica sa sjedištem u državi članici koja je zamrznula račun koji je u toj podružnici otvorio subjekt uvršten na popis u skladu s Uredbom o Siriji pravo „premjestiti” račun u matičnu banku koja se nalazi u Ujedinjenoj Kraljevini i bi li za takvo premještanje bilo potrebno prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

Budući da se oba pitanja odnose na tumačenje pojma „zamrzavanje sredstava” i s njime povezane posljedice, Komisija će na njih odgovoriti zajedno.

PRAVNA OCJENA

a) Pravni okvir

U skladu s člankom 1. točkom (b) Uredbe o Libiji i člankom 1. točkom (i) Uredbe o Siriji „zamrzavanje sredstava” znači „sprečavanje bilo kakvog kretanja, prijenosa, izmjene,

¹ U skladu s Ugovorima pravno obvezujuća tumačenja prava Unije može dati samo Sud Europske unije.

² SL L 12, 19.1.2016., str. 1.

³ SL L 16, 19.1.2012., str. 1.

upotrebe, pristupa ili bilo kakvog raspolaganja sredstvima koje bi dovelo do bilo kakve promjene u obujmu, iznosu, lokaciji, vlasništvu, posjedu, naravi, odredištu ili do nekih drugih promjena **koje bi omogućile korištenje tih sredstava**, uključujući upravljanje portfeljem,” (isticanje dodano).

Člankom 5. Uredbe o Libiji utvrđuje se sljedeće:

- 1. Zamrzavaju se sva sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju fizičkim ili pravnim osobama, subjektima i tijelima uvrštenima na popise iz priloga II. i III. ili su u njihovu vlasništvu, posjedu ili pod njihovom kontrolom.*
- 2. Nikakva sredstva ili gospodarski izvori ne smiju se stavljati na raspolaganje, izravno ili neizravno, fizičkim ili pravnim osobama, subjektima ili tijelima uvrštenima na popise iz priloga II. i III. niti u njihovu korist.*
- 3. Zabranjuje se svjesno i namjerno sudjelovanje u aktivnostima čiji je cilj ili učinak izravno ili neizravno izbjegavanje mjera iz stavaka 1. i 2.*

Slično se, u suštini, navodi u članku 14. Uredbe o Siriji.

Zamrzavanjem sredstava želi se spriječiti bilo kakvo djelovanje kojim bi se omogućilo korištenje tih sredstava. To znači da u načelu nisu isključene promjene određenih značajki sredstava ako one ne utječu na kontinuitet zamrzavanja imovine.

b) Pitanje 1.: promjena naravi zamrznutih sredstava

Moguće je da promjena naravi zamrznutih udjela ne bi bila kršenje mjere zamrzavanja imovine uvedene na temelju članka 5. Uredbe o Libiji ako (nikome) ne bi omogućila korištenje tih sredstava sve dok su na snazi EU-ove mjere ograničavanja. Kako bi se osiguralo ispunjavanje tog uvjeta, nastale prihode treba odmah zamrznuti.

Mjere ograničavanja nemaju kazneni ni konfiskacijski, već samo preventivni karakter. Iako se Uredbom o Libiji od subjekata iz EU-a zahtijeva i daje im se pravo na poduzimanje svih mjera potrebnih za zamrzavanje sredstava, njome im se ne daje pravo raspolaganja tom imovinom ni pravo da vlasnicima imovine nameću opterećenja ili gubitke koji nisu svojstveni zamrzavanju imovine.

U nadležnosti je nacionalnog nadležnog tijela da provjeri i uvjeri se da djelovanje koje dovodi do promjene naravi sredstava ne bi omogućilo korištenje tih sredstava.

Osim toga, u skladu s člankom 5. stavkom 3. Uredbe o Libiji nacionalno nadležno tijelo trebalo bi se uvjeriti da navedene promjene nemaju za cilj ili učinak izbjegavanje mjere zamrzavanja imovine.

c) Pitanje 2.: premještanje zamrznutog računa u Ujedinjenu Kraljevinu

U skladu s člankom 35. točkom (e) Uredbe o Siriji odredbe tog akta, uključujući članak 14., primjenjuju se na sve pravne osobe, subjekte ili tijela u vezi sa svakim poslom koji se u cijelosti ili djelomično obavlja u Uniji. Iz toga proizlazi da podružnica matične banke iz Ujedinjene Kraljevine u Uniji, iako nije osnovana ili registrirana u skladu s pravom države članice, mora primjenjivati Uredbu pri pokretanju bankovnog prijenosa iz EU-a u Ujedinjenu Kraljevinu.

Na temelju članka 127. Sporazuma o povlačenju⁴ Ujedinjena Kraljevina bila je obvezna primjenjivati pravo EU-a do kraja prijelaznog razdoblja, tj. do 31. prosinca 2020. Do tog je datuma Ujedinjena Kraljevina i dalje bila u potpunosti obvezna primjenjivati EU-ove mjere

⁴ Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, 2019/C 384 I/01, SL C 384I, str. 1.

ograničavanja te bi se na račune premještene u Ujedinjenu Kraljevinu primjenjivala ista obveza zamrzavanja kao u državama članicama.

Međutim, od 1. siječnja 2021. niz unosa koji su prethodno uvršteni na popis u skladu sa zakonodavstvom EU-a, uključujući Uredbu o Siriji, više nije uvršten na popis u skladu s pravom Ujedinjene Kraljevine. Zbog toga ti unosi trenutno ne podliježu zamrzavanju imovine u Ujedinjenoj Kraljevini niti su uvršteni na konsolidirani popis te zemlje. To znači da nakon 1. siječnja 2021. Ujedinjena Kraljevina, kao treća zemlja, ne primjenjuje mjere istovjetne EU-ovim autonomnim mjerama ograničavanja, uključujući mjere koje se odnose na Siriju.

Stoga je matična banka morala poštovati iste obveze zamrzavanja kao izvorna podružnica u EU-u samo do kraja prijelaznog razdoblja.

Stoga podružnica iz EU-a od 1. siječnja 2021., prije „premještanja” zamrznutog računa u Ujedinjenu Kraljevinu, mora provjeriti podliježe li vlasnik računa zamrzavanju imovine u Ujedinjenoj Kraljevini. Ako to nije slučaj, premještanje zamrznutog računa u Ujedinjenu Kraljevinu odmah bi značilo povredu članka 14. stavka 1. Uredbe o Siriji. Osim toga, ako bi sredstva koristila osobi uvrštenoj na popis, to bi bilo kršenje članka 14. stavka 2. Uredbe o Siriji.

U skladu s člankom 28. Uredbe o Siriji subjekti ne snose nikakvu odgovornost ako nisu znali niti su imali utemeljen razlog sumnjati da će svojim djelovanjem prekršiti tu uredbu. Međutim, Komisija smatra da se mora na odgovarajući način uzeti u obzir mogućnost da će Ujedinjena Kraljevina u budućnosti donijeti dodatne različite mjere.

S obzirom na navedeno, na matičnoj je podružnici u EU-u da procijeni i smanji rizik od toga da bi se mjere ograničavanja Ujedinjene Kraljevine koje se odnose na Siriju mogle dodatno razlikovati od EU-ovih mjera ograničavanja, te bi stoga prijenos u predmetnom slučaju mogao biti nespojiv s potonjim mjerama. Komisija smatra da bi neispunjavanje te dužnosti moglo dovesti do kršenja mjere zamrzavanja imovine iz članka 14. stavka 1. Uredbe o Siriji ako bi promjena lokacije zamrznutog računa kasnije (ikome) omogućila korištenje sredstava s tog računa. Osim toga, ako bi predmetna sredstva koristila osobi uvrštenoj na popis, to bi se smatralo kršenjem članka 14. stavka 2. Uredbe o Siriji. U nadležnosti je nacionalnog nadležnog tijela da provjeri je li predmetna podružnica imala dovoljno razloga da zaključi da se prijenosom u Ujedinjenu Kraljevinu neće omogućiti korištenje predmetnih sredstava.

Osim toga, člankom 14. stavkom 3. Uredbe o Siriji subjektima u EU-u, uključujući banke, zabranjuje se svjesno i namjerno sudjelovanje u aktivnostima čiji su cilj ili učinak posredno ili neposredno izbjegavanje mjere zamrzavanja imovine uvedene člankom 14. stavkom 1. te uredbe. Općenitija zabrana svjesnog i namjernog sudjelovanja u aktivnostima čiji je cilj ili učinak izbjegavanje, među ostalim, određena člankom 14., sadržana je u članku 27.a Uredbe o Siriji.

Do prijenosa zamrznutih računa ili sredstava u Ujedinjenu Kraljevinu iznimno može doći zbog valjanih i pravno utemeljenih razloga. Međutim, s obzirom na to da se nakon 1. siječnja 2021. mogu ostvariti rizici za kontinuirano zamrzavanje sredstava povezani s navedenim kontekstom, ako se EU-ove mjere ograničavanja i mjere ograničavanja Ujedinjene Kraljevine tada budu razlikovale, kao u ovom konkretnom slučaju, a podružnica EU-a ne poduzme razumne korake kako bi spriječila tu promjenu lokacije, prema mišljenju Komisije, nacionalno nadležno tijelo može to smatrati naznakom da je ta podružnica svjesno i namjerno sudjelovala u aktivnosti čiji je učinak izbjegavanje mjere zamrzavanja imovine.

d) Prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela

Predmetne dvije uredbe ne sadržavaju zahtjeve za prethodno odobrenje za promjene poput onih opisanih u pitanjima nacionalnih nadležnih tijela. Međutim, kako bi se osigurala usklađenost s tim uredbama i ujednačena primjena EU-ovih mjera ograničavanja, člankom 18. stavkom 1. točkom (a) Uredbe o Libiji i člankom 29. stavkom 1. točkom (a) Uredbe o Siriji od subjekata iz EU-a zahtijeva se da „odmah” obavijeste nacionalna nadležna tijela o zamrznutim računima i iznosima te o njihovim promjenama. U skladu s istim odredbama i Komisija mora biti obaviještena. Nadalje, u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (b) Uredbe o Libiji i člankom 29. stavkom 1. točkom (b) Uredbe o Siriji, subjekti iz EU-a moraju surađivati s nacionalnim nadležnim tijelima pri svakoj provjeri dostavljenih informacija.

ZAKLJUČAK

Komisijino je mišljenje sljedeće:

- 1. Promjena naravi sredstava zamrznutih u skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2016/44 ne bi bila u skladu tom uredbom ako bi ikome omogućila korištenje tih sredstava u bilo kojem trenutku dok su na snazi EU-ove mjere ograničavanja ili ako bi imala za cilj ili učinak izbjegavanje mjere zamrzavanja imovine. U nadležnosti je nacionalnog nadležnog tijela da provjeri i uvjeri se da se djelovanjem koje dovodi do promjene naravi zamrznutih sredstava ne bi omogućilo korištenje tih sredstava ili izbjegavanje mjere zamrzavanja sredstava.**
- 2. Promjena lokacije računa zamrznutog u skladu s Uredbom Vijeća (EU) br. 36/2012 iz države članice EU-a u Ujedinjenu Kraljevinu ne bi bila u skladu s tom uredbom ako bi ikome omogućila korištenje sredstava u bilo kojem trenutku dok su na snazi EU-ove mjere ograničavanja ili ako bi imala za cilj ili učinak izbjegavanje mjere zamrzavanja imovine. Subjekti iz EU-a moraju poduzeti mjere za izbjegavanje takve neusklađenosti, uzimajući u obzir mogućnost da se relevantne politike EU-a i Ujedinjene Kraljevine u pogledu mjera ograničavanja nakon 1. siječnja 2021. mogu razlikovati na način koji bi omogućio korištenje prenesenih sredstava. U nadležnosti je nacionalnog nadležnog tijela da provjeri i uvjeri se da se djelovanjem koje dovodi do premještanja zamrznutog računa u Ujedinjenu Kraljevinu ne bi omogućilo korištenje tih sredstava ili izbjegavanje mjere zamrzavanja sredstava.**

- 3. Subjekti iz EU-a dužni su „odmah” obavijestiti nacionalno nadležno tijelo i Komisiju o promjenama koje utječu na zamrznute račune i iznose te surađivati s nacionalnim nadležnim tijelom pri provjeri tih informacija.**

Sastavljeno u Bruxellesu 27.5.2021.

*Za Komisiju
Mairead McGUINNESS
Članica Komisije*

OVJERENI PRIMJERAK
Za Glavnu tajnicu

Martine DEPREZ
Direktor
Odlučivanje i kolegijalnost
EUROPSKA KOMISIJA